

In article the actual condition of social emotions of younger schoolboys with heavy infringements of speech in the conditions of co-education with normally speaking children is considered. Are studied degree of possession by norms and rules of social behaviour.

Keywords: social emotions, children with heavy infringements of the speech, the integrated training.

Отримано 18.09.2010 р.

УДК 376.1 – 053.4

О.М. Ткач

РОЛЬ ПСИХОЛОГО-МЕДИКО-ПЕДАГОГІЧНОГО КОНСИЛІУМУ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАДАННЯ КОРЕКЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ З ПСИХОФІЗИЧНИМИ ВАДАМИ В УМОВАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

У статті висвітлено роль психолого-медико-педагогічного консилиуму в організації надання корекційної допомоги дітям з психофізичними вадами в умовах загальноосвітніх закладів, цілі та принципи роботи консилиума, визначені фахівці та документація необхідна для повноцінної роботи консилиума.

Ключові слова: інклюзія, інтеграція, індивідуано-орієнтований підхід, діти з психофізичними вадами, корекція, адаптація, міждисциплінарні зв'язки, психолого-медико-педагогічний консилиум.

Статья освещает роль психолого-медико-педагогического консилиума в организации предоставления коррекционной помощи детям с психофизическими недостатками в условиях общеобразовательных учреждений, цели и принципы работы консилиума, определенные специалисты и документация необходимая для полноценной работы консилиума.

Ключевые слова: Инклюзия, интеграция, индивидуано-ориентированный подход, дети с психофизическими недостатками, коррекция, адаптация, междисциплинарные связи, психолого-медико-педагогический консилиум.

Фахівці освітньої та медичної галузей констатують збільшення до 25-30% контингенту дітей загальноосвітніх закладів з різними порушеннями психофізичного розвитку, яким для успішного навчання та виховання необхідна комплексна допомога медиків, психологів, дефектологів, логопедів, вчителів (вихователів) та батьків.

Дослідження свідчать про те, що порушення, відхилення, невідповідності нормативам розвитку відзначаються вже в дошкільному віці, і в разі, коли дитина вчасно не отримує необхідну корекційну допомогу, первинні порушення викликають вторинні відхилення в емоційно-особистісній сфері, пізнавальній діяльності, фізичному розвитку, призводячи до труднощів навчання і виховання. В ситуації збільшення дітей з особливостями психофізичного розвитку, що відвідують загальноосвітні заклади і необхідності їх навчання в єдиному потоці з однолітками, що нормально розвиваються, виникає потреба вдосконалення професійних якостей педагогів в області спеціальної педагогіки і психології з метою підбору кожного учневі та вихованцеві власного освітнього маршруту, оптимального варіанту індивідуального підходу. Названі напрямки роботи здатний здійснити психолого-медико-педагогічний консилиум (ПМПк), який координує діагностичну, корекційну діяльність, взаємно збагачує знаннями кожного з фахівців-учасників із специфікою програми навчання, розкриває біологічні, психологічні витоки успішності (або неуспішності) учнів, дає можливість батькам реально оцінити можливості та перспективи розвитку своїх дітей і брати безпосередню участь в процесі надання їм корекційної допомоги. Основними цілями діяльності ПМПк є забезпечення діагностико-корекційного психолого-медико-педагогічного супроводу вихованців з відхиленнями в розвитку виходячи з реальних можливостей конкретного освітнього закладу у відповідності до спеціальних навчальних потреб.

В основу роботи ПМПк покладено єдність чотирьох основних напрямків роботи (схема 1.):

– медична і психолого-педагогічна діагностика причин виявлених проблем, організація та проведення комплексного вивчення особистості дитини з використанням діагностичних методик психологічного, педагогічного та клінічного обстеження, виявлення рівня і особливостей розвитку

пізнавальної діяльності, пам'яті, уваги, працездатності, емоційно-особистісної зрілості, рівня розвитку комунікативних здібностей, виявлення резервних можливостей дитини;

– інформування суб'єктів освітнього простору (вихователів, психолога, батьків, фахівців-дефектологів, логопедів) щодо проблеми та шляхів її вирішення;

– консультування суб'єктів освітнього простору на етапі прийняття рішення та визначення основних напрямків роботи (складання корекційної програми), розробка рекомендацій для вчителів та інших спеціалістів щодо забезпечення індивідуального підходу в процесі навчання, виховання та вибору оптимальних для розвитку дитини освітніх програм, які б відповідали готовності дитини до навчання в залежності від стану її здоров'я, індивідуальних особливостей розвитку та адаптованості до оточуючої дійсності, консультування щодо профілактики фізичних, інтелектуальних і психологічних перевантажень, емоційних зривів, організації лікувально-оздоровчих заходів з охорони і укріплення соматичного та психоневрологічного здоров'я дітей;

– допомога на усіх етапах реалізації корекційної програми, узгодження та затвердження планів спеціалістів, розробка єдиного узгодженого плану роботи, визначення шляхів інтеграції дітей з психофізичними вадами в класи і групи загальноосвітніх закладів при позитивній динаміці компенсації вад розвитку.

Структурно-функціональна діяльність ПМПк

Безпосередня участь різних спеціалістів у засіданні ПМПк дозволяє:

- обмінятися інформацією про клас (групу) чи окрему дитину з тими спеціалістами, які мають безпосередньо взаємодіяти з учнівським колективом чи групою;
- звернути увагу вчителя на певну дитину, об'єктивніше оцінити різні сторони навчання і поведінки врахувавши психофізичні особливості розвитку;
- педагогічному колективу виробити спільні підходи до обговорення тих чи інших проблем, беручи за основу досвід колективної діяльності;
- об'єднати зусилля різних суб'єктів педагогічного процесу, що зацікавлені в успішному навчанні та повноцінному розвитку дитини;
- узгодити міри з надання всебічної допомоги проблемному учневі, чи групі школярів (вихованців)

Засідання психолого-медико-педагогічного консилиуму проводяться відповідно до загального плану роботи закладу, за результатами проведеного психологічного чи медичного обстеження дітей, за запитами психолога, соціального педагога, логопеда, вчителя чи вихователя, батьків учнів, самої дитини чи групи дітей.

Об'єктом обстеження на консилиумі може бути як окрема дитина так і група дітей чи цілий клас. У безпосередній роботі консилиуму беруть участь директор закладу чи його заступник, педагоги, психолог, логопед, медичні працівники закладу і запрошені вузькі спеціалісти, класний керівник чи вихователь групи, соціальний педагог та вчителі-предметники, якщо дитина навчається у старших класах.

Учасники ПМПк мають підготувати результати своїх обстежень та спостережень щодо кожного окремого випадку засідання та надавати безпосередню інформацію по ходу засідання.

- **практичний психолог** надає результати власних спостережень за дитиною чи групою дітей, результати тестових досліджень, опитувань, анкетувань педагогів, батьків у розгорнутому вигляді з

обов'язковим обґрунтуванням власних висновків та пропозицій щодо усунення виявлених труднощів а саме, опис психологічних особливостей навчання, поведінки та загального самопочуття дитини, названі виявлені порушення чи відставання від нормативних показників (вікових, психічних, соціальних), обов'язково додається опис конкретних проявів цих порушень (зниження розумових здібностей по відношенню до вікової норми, порушення у формуванні особистісної сфери, порушення поведінки чи асоціальні прояви), вказуються причини виявлених порушень, перераховуються адекватні форми допомоги конкретній дитині чи колективу ;

- **класний керівник** зобов'язаний представити результати своїх спостережень, педагогічну характеристику учбової діяльності та поведінки конкретної дитини чи групи дітей, описати труднощі, які відчуває той чи інший учень в різних ситуаціях, індивідуальні особливості засвоєння ним навчального матеріалу, результати відвідування навчальних занять та ступінь оволодіння предметом, короткі відомості про самопочуття дитини в школі. Довідка складається із якісної характеристики учбової діяльності та її кількісних показників, опису поведінкових особливостей та спілкування з учителями і однолітками в ході учбової діяльності, показників емоційного стану в різних учбових ситуаціях;

- **медичний співробітник закладу** дає свою характеристику за трьома основними напрямками:

- фізичне самопочуття дитини на момент проведення консилиуму (відповідність віковій нормі, стан зору, слуху, кістково-м'язової системи, здатність переносити фізичні навантаження);
- фактори ризику порушення розвитку (наявність у минулому захворювань і травм, які можуть мати вплив на подальший розвиток дитини, фактори ризику за основними функціональними системами, наявність хронічних захворювань);
- характеристику захворювань дитини на даний період.

- **логопед** надає розгорнуту характеристику стану розвитку мовленнєвої функції дитини, описує труднощі дитини в оволодінні комунікативними навичками, за умов виявлення порушень у мовленнєвому розвитку описує основні їх прояви та вплив на засвоєння навчальних дисциплін, результати вже наданої корекційної допомоги (якщо така надавалася) та рекомендації щодо створення умов подолання порушень мовленнєвого розвитку;

- **соціальний педагог** надає інформацію щодо результатів соціометрії, інших опитувань та анкетувань проведених в обговорюваній групі дітей, заключення щодо умов проживання і виховання дитини.

Таким чином учасники консилиуму мають можливість отримати всебічну інформацію про дитину чи групу дітей достатню для прийняття колегіального рішення щодо основних напрямків корекційної роботи, побудови дієвої системи супроводу дитини, забезпечення необхідної допомоги і підтримки як дитини і її батьків так і педагогічного колективу, підбір програм та спеціального забезпечення навчального процесу, приблизного строку надання цієї допомоги, а також визначення способів та видів контролю за виконанням прийнятого рішення та результативністю наданої допомоги, прийняти рішення про направлення дитини на повторне чи поглиблене обстеження в регіональну психолого-медико-педагогічну консультацію.

Список використаних джерел

1. Иванова Е.А. Раннее домашнее сопровождение. — СПб.: Речь, 2003. - 95 с.
2. Шипицина Л.М., Хилько А.А. и др. Комплексное сопровождения детей дошкольного возраста. — СПб.: Речь, 2003. — 231 с.
3. Групові форми методичної роботи з педагогами в сучасному дошкільному закладі // За заг. ред. К. Л. Крутій. – ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2004. – 144 с.
4. Калинина Р.Р. Психолого-педагогическая диагностика в детском саду. - СПб.: Речь, 2003. – 246 с.

In the article it is reflected role psychological – medical - pedagogical concilium in organizations of grant of correction help children with psychical and physical defects in the conditions of general establishments, aims and principles of work of concilium, specialists and document are certain necessary for valuable work of concilium

Keywords: includen, oriented approach, to put with психофізичними defects, correction, adaptation, between by disciplines copulas, psychological-medical-pedagogical concilium.

Отримано 18.09.2010 р.